

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Лу Шуо
«Розвиток музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)

Ступінь актуальності обраної теми. Сучасна освіта спрямована на виховання особистості з високим рівнем культури, яка здатна сприймати багатогранність навколишнього світу, гармонійно взаємодіяти з ним і усвідомлювати реальність не лише такою, якою вона є, а й у її можливих проявах, створених людською уявою. У цьому контексті важливу роль відіграє розвиток музично-естетичної культури учнів як невід’ємної складової загальної культурної свідомості людини.

Як слушно зазначає автор, значними можливостями у вирішенні зазначених освітніх та виховних завдань володіє система додаткової музичної освіти, зокрема у вирішенні проблем гармонійного, різнобічного розвитку особистості, залучення дітей та підлітків до традиційних цінностей вітчизняної та світової культурної спадщини. У цьому контексті дитячі музичні школи та дитячі школи мистецтв, як найважливіші ланки позашкільної освіти, прагнуть забезпечити якомога повніший розвиток особистості, в тому числі музично-естетичний, вільний вибір дітьми видів художньо-творчої діяльності та різноманітність пропонованих форм, методів та практик.

З огляду на це, дисертаційне дослідження Лу Шуо, як спроба дослідити теоретичні та практичні аспекти музично-естетичної культури школярів, визначити та експериментально апробувати можливі шляхи її розвитку в середовищі дитячої музичної школи, є актуальним та значущим для вітчизняної музично-педагогічної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і

рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, не підлягає сумніву, оскільки їхня достовірність підтверджена як теоретичними розрахунками, так і практичними результатами проведеного дослідження.

Структура дисертаційної роботи є чіткою та логічною, включаючи вступ, три розділи з висновками до кожного з них, а також загальні висновки. Додатки, які доповнюють роботу, значно сприяють кращому розумінню змісту, деталізують результати дослідження та підсилюють його наукову цінність.

Загальний обсяг дисертації складає 249 сторінок, з яких основного тексту 174 сторінки, що відповідає вимогам МОН до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Про глибоке вивчення об'єкту та предмету дослідження свідчить список використаних джерел, який налічує 223 найменування. Робота містить анотації українською та англійською мовами, зміст яких чітко висвітлює основні положення та результати дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційного дослідження, визначено його мету та завдання, виконання яких сприяє її досягненню. Подані об'єкт та предмет відповідають заявленій меті та є узгодженими між собою. Охарактеризовано та викладено в логічній послідовності методи, що використані в процесі наукової роботи. Висвітлено наукову новизну та практичне значення дослідження, наведено інформацію щодо оприлюднення та апробації його результатів.

У першому розділі дисертантом здійснено глибокий аналіз теоретичних та практичних аспектів розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах дитячої музичної школи, здійснено систематизацію основних понять, розроблено структурні компоненти музично-естетичної культури. Так, координуючи між собою мотиваційно-цільовий, змістовний, операційний компоненти, дисертант цілісно охоплює означений феномен. З метою уникнення наукових розбіжностей щодо тлумачення ключового поняття,

в роботі запропоновано його авторське визначення. Так, *музично-естетичну культуру школяра автор розглядає як ціннісне, цілісне утворення, що включає: цілеспрямоване музично-естетичне сприйняття, вмотивований музичний смак, музичну грамотність, вироблену в процесі застосування спеціальних музичних способів і прийомів, музикальність як результат музичної діяльності.*

У другому розділі визначено і обґрунтовано принципи, методи, педагогічні умови, створено модель розвитку досліджуваного утворення. Обґрунтовані принципи, методи й педагогічні умови реалізують найважливіші ідеї дослідження, які характеризують поетапність розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах дитячої музичної школи, являють собою взаємопов'язані грані єдиного педагогічного процесу, розвивальний ефект якого зумовлено забезпеченням адекватних засобів реалізації, методів і прийомів. Результативність функціонування моделі розвитку досліджуваного утворення забезпечено охопленням широкого спектру векторів процесу підготовки підлітків в умовах дитячої музичної школи. Зокрема, розглянуто мету, етапи, компоненти, критерії, педагогічні умови, засоби реалізації та результат процесу розвитку музично-естетичної культури.

Третій розділ дисертації присвячений експериментальній частині дослідження. З метою діагностики рівнів музично-естетичної культури учнів розроблено систему критеріїв та показників, виявлено рівневу характеристику досліджуваного утворення.

Дисертантом достатньо висвітлено процес реалізації педагогічних умов, розкрито зміст інноваційної компоненти, впровадженої в процес підготовки учнів експериментальної групи. Отримані результати педагогічного експерименту проаналізовано у кількісній та якісній площинах, матеріали унаочнено на графіках та подано в таблицях.

Результати, отримані здобувачем на кожному з етапів дослідження, стисло представлені у висновках до кожного розділу. Їх узагальнення подано у висновках до дисертації.

Таким чином, сформульовані здобувачем наукові положення, висновки і рекомендації є обґрунтованими, а дисертаційне дослідження Лу Шуо виконане на високому науковому рівні.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Отримані здобувачем результати мають безперечну значущість для теорії та практики навчання учнів у закладах позашкільної мистецької освіти. Найбільш вагомим положенням наукової новизни проведеного дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення здобувачем методики розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ у складі принципів (культурологічної інтеграції; результативності; забезпечення єдності чуттєвого та раціонального пізнання; активізації творчого ставлення дитини до дійсності та мистецтва; створення художньо-творчого середовища; позитивності; культурно-естетичного діалогу); загальних та спеціальних методів, серед яких на особливу увагу заслуговують методи: спостереження за музикою, а не навчання їй; співпереживання музики; художнього музичного узагальнення; роздумів про музику; емоційної драматургії; інтонаційно-стильового розуміння музики та моделювання художньо-творчого процесу; імпровізації; художнього контексту; педагогічних умов (мотивація школярів на оволодіння музично-естетичною культурою як пріоритетною якістю майбутнього музиканта; застосування інтерактивних форм і методів розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ; застосування технології «створення ситуації успіху» в навчально-виховному середовищі ДМШ); форм і методів, серед яких на особливу увагу заслуговують курс «Світ музики»; music-art-проекти; творчі дебати; музично-історичні реконструкції; музичні брейн-ринги; квести; ведення зошити успіху.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій обґрунтована результатами педагогічного експерименту, які переконливо свідчать про їх ефективність.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Основні результати

дослідження висвітлено у 7 одноосібних публікаціях автора, серед яких: 3 наукові статі у фахових виданнях, 1 наукова стаття у закордонному виданні, 3 праці апробаційного характеру.

Видання та зміст публікацій відповідають державним вимогам до оприлюднення результатів дисертаційного дослідження, поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Позитивно характеризуючи дисертаційну роботу Лу Шуо, висловимо такі зауваження та рекомендації:

1. Вважаємо, що обґрунтування актуальності теми було б більш переконливим, якби автор у вступі лаконічно представив основні результати аналізу сучасного стану розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах дитячої музичної школи, та охарактеризував причини, що спонукають переглянути існуючі засади досліджуваного розвитку в цієї категорії учнів.
2. У підрозділі 1.1. дисертації детально розкриваються структурно-змістові характеристики музично-естетичної культури учнів закладів позашкільної освіти. Вважаємо, було б доцільно теоретичний текст вказаного підрозділу доповнити унаочненням у вигляді аналітичної схеми або таблиці.
3. Вважаємо, що в тексті дисертації варто було б представити більш вичерпну інформацію щодо особливостей застосування технології «створення ситуації успіху» в навчально-виховному середовищі ДМШ. Зокрема, навести приклади впровадження даної педагогічної умови під час виховної роботи, позашкільних заходах тощо.
4. З нашого погляду, ґрунтовнішого пояснення потребує зміст одного з етапів моделі розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ (с. 99, рис. 2.1), а саме «результативного».
5. У тексті дисертації мають місце окремі огріхи редакційного характеру. Не вважаємо за потрібне їх коментувати, оскільки завдання опонента полягає у ґрунтовному аналізі наукової суті проблеми дослідження.

Висловлені зауваження і побажання мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження та не знижують його теоретичної і практичної значущості.

Дисертація Лу Шуо є завершеною, оригінальною науковою працею, що має теоретичне та практичне значення для розвитку української освітньої системи. Дослідження характеризується новими, раніше не захищеними положеннями, а отримані наукові результати розв'язують, у своїй єдності, актуальну проблему. Отже, зважаючи на викладене, вважаємо, що дисертаційна робота «Розвиток музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ» відповідає чинним вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Лу Шуо заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інструментального
виконавства Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Тетяна ОЛІЙНИК

Підпис Т. І. Олійник засвідчую:
ректор Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини, доктор
педагогічних наук, професор

Олександр БЕЗЛЮДНИЙ